



Brüssel, 9. juuni 2022
(OR. en)

9924/22

Institutsioonidevaheline
dokument:
2012/0060(COD)

CODEC 860
POLCOM 48
COMER 74
MAP 14
MI 452
PE 59

KIRJALIK TEAVE

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS kolmandate riikide kaupade ja teenuste juurdepääsu kohta liidu riigihangete siseturule ning selliste menetluste kohta, millega toetatakse läbirääkimisi liidu kaupade ja teenuste juurdepääsu üle kolmandate riikide riigihanketurgudele Euroopa Parlamendi esimese lugemise tulemus (Strasbourg, 6.–9. juuni 2022)

I. SISSEJUHATUS

Vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 294 ja kaasotsustamismenetluse praktilist korda käsitlevale ühisele deklaratsioonile¹ toimus nõukogu, Euroopa Parlamendi ja komisjoni vahel rida mitteametlikke kontakte eesmärgiga jõuda eespool nimetatud dokumendi suhtes kokkuleppele esimesel lugemisel.

Sellega seoses esitas raportöör Daniel CASPARY (EPP, DE) rahvusvahelise kaubanduse komisjoni nimel muudatusettepaneku 107 eespool nimetatud määruse ettepaneku muutmiseks, Euroopa Parlamendi ja nõukogu ühisavaldust sisaldava muudatusettepaneku 108 seadusandliku resolutsiooni muutmiseks ning komisjoni avaldusi sisaldavad muudatusettepanekud 109–110 seadusandliku resolutsiooni muutmiseks. Nende muudatusettepanekute suhtes jõuti kokkuleppele eespool nimetatud mitteametlike kontaktide käigus.

¹ ELT C 145, 30.6.2007, lk 5.

II. HÄÄLETUS

Täiskogu võttis 9. juunil 2022 toimunud hääletusel vastu eespool nimetatud määruse ettepaneku muutmiseks esitatud kompromissmuudatusettepaneku (muudatusettepanek 107) ning seadusandliku resolutsiooni muutmiseks esitatud muudatusettepanekud 108–110. Muid muudatusettepanekuid vastu ei võetud. Selliselt muudetud komisjoni ettepanek kujutab endast parlamendi esimese lugemise seisukohta, mis on esitatud käesoleva dokumendi lisa toodud parlamendi seadusandlikus resolutsioonis².

Parlamendi seisukoht vastab institutsioonide vahel eelnevalt kokkulepitule. Seetõttu peaks nõukogul olema võimalik parlamendi seisukoht heaks kiita.

Õigusakt võetakse seejärel vastu parlamendi seisukohale vastavas sõnastuses.

² Seadusandlikus resolutsioonis esitatud parlamendi seisukoha versioonis on ära märgitud muudatusettepanekutega komisjoni ettepanekusse tehtud muudatused. Komisjoni teksti lisatud tekst on esile tõstetud *paksus kaldkirjas*. Sümbol „■“ tähistab väljajäetud teksti.

P9_TA(2022)0241

Rahvusvaheliste hangete instrument ***I

Euroopa Parlamendi 9. juuni 2022. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus kolmandate riikide kaupade ja teenuste juurdepääsu kohta liidu riigihangete siseturule ning selliste menetluste kohta, millega toetatakse läbirääkimisi liidu kaupade ja teenuste juurdepääsu üle kolmandate riikide riigihanketurgudele (COM(2016)0034 – C9-0018/2016 – 2012/0060(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2012)0124) ning muudetud ettepanekut (COM(2016)0034),
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 2 ja artiklit 207, mille alusel komisjon esitas ettepaneku Euroopa Parlamendile (C9-0018/2016),
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 3,
- võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 27. aprilli 2016. aasta arvamust¹,
- pärast konsulteerimist Regioonide Komiteega,
- võttes arvesse vastutava komisjoni poolt kodukorra artikli 74 lõike 4 alusel heaks kiidetud esialgset kokkulepet ja nõukogu esindaja poolt 30. märtsi 2022. aasta kirjas võetud kohustust kiita Euroopa Parlamendi seisukoht heaks vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõikele 4,
- võttes arvesse kodukorra artikleid 59 ja 60,
- võttes arvesse rahvusvahelise kaubanduse komisjoni raportit (A7-0454/2013),
- võttes arvesse esimeeste konverentsi 16. oktoobri 2019. aasta otsust parlamendi kaheksandal ametiajal lõpetamata jäänud küsimuste kohta,
- võttes arvesse siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni arvamust,
- võttes arvesse õiguskomisjoni kirja,

¹ ELT C 264, 20.7.2016, lk 110.

- võttes arvesse rahvusvahelise kaubanduse komisjoni teist raportit (A9-0337/2021),
- 1. võtab vastu allpool toodud esimese lugemise seisukoha²;
- 2. kiidab heaks käesolevale resolutsioonile lisatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu ühisavalduse, mis avaldatakse koos seadusandliku akti lõpliku tekstiga *Euroopa Liidu Teataja* L-seerias;
- 3. võtab teadmiseks käesolevale resolutsioonile lisatud komisjoni avalduse rahvusvaheliste hangete instrumenti käsitleva määruse kohta, mis avaldatakse koos seadusandliku akti lõpliku tekstiga *Euroopa Liidu Teataja* L-seerias, ja komisjoni avalduse ainupädevuse kohta, mis avaldatakse *Euroopa Liidu Teataja* C-seerias;
- 4. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon asendab selle uue ettepanekuga, muudab seda oluliselt või kavatses seda oluliselt muuta;
- 5. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

² Käesolev seisukoht asendab 14. detsembril 2021. aastal vastuvõetud muudatusettepanekud (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0497).

P9_TC1-COD(2012)0060

Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 9. juunil 2022. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2022/... kolmandate riikide ettevõtjate, kaupade ja teenuste juurdepääsu kohta liidu riigihanke- ja kontsessiooniturgudele ning selliste menetluste kohta, millega toetatakse läbirääkimisi liidu ettevõtjate, kaupade ja teenuste juurdepääsu üle kolmandate riikide riigihanke- ja kontsessiooniturgudele (*rahvusvaheliste hangete instrument*)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle *artikli 207 lõiget 2*,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust³,

pärast konsulteerimist Regioonide Komiteega,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt⁴

³ ELT C 264, 20.7.2016, lk 110.

⁴ Euroopa Parlamendi 9. juuni 2022. aasta seisukoht.

ning arvestades järgmist:

- (1) Kooskõlas Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikliga 21 antakse liidule volitused määratleda ja viia ellu ühist poliitikat ja ühismeetmeid ning ■ parandada koostööd kõikides rahvusvaheliste suhete valdkondades, muu hulgas selleks, et ergutada kõikide riikide integreerimist maailmamajandusse, muu hulgas rahvusvahelise kaubanduse tõkete järkjärgulise kaotamise kaudu.
- (2) Kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikliga 206 aitab liit tolliliidu rajamisega ühistes huvides kaasa ülemaailmse kaubanduse harmoonilisele arengule, rahvusvahelises kaubanduses ja välismaiste otseinvesteeringute piirangute järkjärgulisele kaotamisele ning tolli- ja muude tõkete vähendamisele.
- (3) ELi toimimise lepingu artikli 26 kohaselt võtab liit meetmeid, mille eesmärk on rajada siseturg, mis hõlmab sisepiirideta ala, mille ulatuses tagatakse kaupade, isikute, teenuste ja kapitali vaba liikumine vastavalt aluslepingutele, või tagada selle toimimine. ***Kolmandate riikide ettevõtjate, kaupade ja teenuste juurdepääs liidu riigihanke- või kontsessiooniturgudele kuulub ühise kaubanduspoliitika kohaldamisalasse.***

- (4) 1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe artikliga III:8 ja teenustekaubanduse üldlepingu artikliga XIII jäetakse riigihanked Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) peamiste mitmepoolsete reeglite kohaldamisalast välja.

- █
- (5) Liit toetab WTO raames ja kahepoolsetes suhetes liidu ja selle kaubanduspartnerite rahvusvaheliste riigihanke- ja kontsessiooniturgude laialdast avamist, tehes seda vastastikkuse ja vastastikuse kasu vaimus.
- (6) *WTO mitmepoolne riigihankeleping ja riigihankealaseid sätteid sisaldavad liidu kaubanduslepingud võimaldavad liidu ettevõtjatele juurdepääsu üksnes selliste kolmandate riikide riigihanke- või kontsessiooniturgudele, kes on asjaomaste lepingute osalised.*
- (7) Kui *kolmas* riik on WTO riigihankelepingu osaline või ta on sõlminud liiduga riigihankealaseid sätteid sisaldava kaubanduslepingu, peaks komisjon järgima *kõnealuste lepingute* kohast konsultatsioonide korraldamise või vaidluste lahendamise korda, kui piiravad meetmed on seotud *riigihangetega*, mis on hõlmatud turulepääsukohustustega, mille *kõnealune kolmas* riik on liidu suhtes võtnud.

- (8) Paljud kolmandad riigid on aga vastu oma riigihanke- või kontsessiooniturgude avamisele rahvusvahelisele konkurentsile või neile turgudele juurdepääsu parandamisele. Selle tagajärjel kohaldatakse paljudes kolmandates riikides liidu ettevõtjate suhtes piiravaid *riigihanketavasid*, mille tõttu kaotatakse olulisi kauplemisvõimalusi.

- (9) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 654/2014⁵ sätestatakse normid ja menetlused, millega tagada liidu sõlmitud rahvusvahelistest kaubanduskokkulepetest tulenevate liidu õiguste kasutamine. Selliste rahvusvaheliste kaubanduskokkulepetega hõlmamata *ettevõtjate*, kaupade ja teenuste kohtlemise kohta *sellised* normid ja menetlused puuduvad.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta määrus (EL) nr 654/2014, milles käsitletakse liidu õiguste rakendamist rahvusvaheliste kaubanduseeskirjade kohaldamisel ja jõustamisel ning millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 3286/94, millega kehtestatakse ühenduse meetmed ühise kaubanduspoliitika vallas, et tagada rahvusvahelistest kaubanduseeskirjadest, eeskätt Maailma Kaubandusorganisatsiooni egiidi all kehtestatud eeskirjadest tulenevate ühenduse õiguste kasutamine (ELT L 189, 27.6.2014, lk 50).

- (10) Liidu *poolt* kolmandate riikide *suhtes riigihangete ja kontsessioonide valdkonnas* võetud rahvusvahelised turulepääsukohustused *hõlmavad muu hulgas nende kolmandate riikide ettevõtjate võrdset kohtlemist. Seetõttu saab käesoleva määruse alusel vastu võetud meetmeid kohaldada ainult nende kolmandate riikide ettevõtjate, kaupade või teenuste puhul, kes ei ole WTO riigihankelepingu osalised ega riigihanke- või kontsessiooniturgudele juurdepääsu tagamise sätteid sisaldavate liiduga sõlmitud kahe- või mitmepoolsete kaubanduslepingute osalised, või nende riikide ettevõtjate, kaupade või teenuste puhul, kes on selliste lepingute osalised, kuid üksnes selliste kaupade, teenuste või kontsessioonide riigihankemenetluste puhul, mida nimetatud lepingutes ei käsitleta. Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiividega 2014/23/EL⁶, 2014/24/EL⁷ ja 2014/25/EL⁸ ning komisjoni 24. juuli 2019. aasta teatises „Suunised kolmandate riikide pakkujate ja kaupade osalemise kohta ELi hanketurul“ esitatud selgituste kohaselt ei ole nende kolmandate riikide ettevõtjatele, kellel puudub ELi hanketuru avamist käsitlev leping või kelle kaupu, teenuseid ja ehitustöid nimetatud leping ei hõlma, tagatud juurdepääs hankemenetlustele ELis ja nad võidakse kõrvale jätta.*

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/23/EL kontsessioonilepingute sõlmimise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 1).

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65).

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/25/EL, milles käsitletakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihankeid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2004/17/EÜ (ELT L 94, 28.3.2014, lk 243).

- (11) ***Käesoleva määruse alusel vastu võetud meetmete tõhusaks kohaldamiseks, et parandada liidu ettevõtjate juurdepääsu teatavate kolmandate riikide riigihanke- või kontsessiooniturgudele, on vaja ettevõtjate, kaupade ja teenuste jaoks selgeid päritolureegleid.***
- (12) Kaupade päritolu tuleks kindlaks määrata kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse ***(EL) nr 952/2013⁹ artikliga 60.***
- (13) Teenuse päritolu tuleks kindlaks määrata seda osutava füüsilise või juriidilise isiku päritolu alusel. ***Juriidilise isiku päritoluriigiks tuleks pidada riiki, mille õigusaktide alusel juriidiline isik on loodud või muul viisil korraldatud ning mille territooriumil kõnealune juriidiline isik tegeleb olulise äritegevusega. Liikmesriigi õigusaktide alusel loodud või muul viisil korraldatud juriidilisi isikuid tuleks käsitada liidust pärit juriidiliste isikutena üksnes juhul, kui neil on otsene ja tegelik seos mõne liikmesriigi majandusega. Selleks et vältida võimalikku kõrvalehoidmist rahvusvaheliste hangete instrumendi meetmest, võib selliste välisriigi kontrolli all või omandis olevate juriidiliste isikute päritolu, kes ei tegele olulise äritegevusega kolmanda riigi territooriumil või liikmesriigi territooriumil, mille õigusaktide alusel nad on loodud või muul viisil korraldatud, olla vaja kindlaks määrata, võttes arvesse ka muid asjaolusid, nagu omanike või muude nimetatud juriidilise isiku üle valitsevat mõju omavate isikute päritolu.***

⁹ ***Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT L 269, 10.10.2013, lk 1).***

- (14) Hinnates *kolmandas riigis selliste erimeetmete või -tavade olemasolu, mis võivad piirata liidu ettevõtjate, kaupade või teenuste juurdepääsu kõnealuse kolmanda riigi riigihanke- või kontsessiooniturgudele*, peaks komisjon uurima, mil määral tagatakse asjaomase *kolmanda riigi riigihanke- või kontsessiooniturgude alaste õigusaktide, normide või muude meetmetega* läbipaistvus kooskõlas ■ rahvusvaheliste standarditega ning välistatakse *olulised ja korduvad piirangud* liidu *ettevõtjatele, kaupadele või teenustele*. Samuti peaks komisjon uurima seda, mil määral ■ üksikud kolmandate riikide avaliku sektori hankijad või võrgustiku sektori hankijad võtavad kasutusele liidu ettevõtjaid, kaupu *või* teenuseid *piiravad* tavad või kohaldavad neid jätkuvalt.

-
- (15) Komisjonil peaks ■ olema igal ajal võimalik algatada *läbipaistev* uurimine väidetavalt piiravate meetmete või tavade kohta, mille kolmas riik on võtnud või mida ta jätkuvalt kohaldab. ■

- (16) *Võttes arvesse liidu üldist poliitilist eesmärki toetada vähim arenenud riikide majanduskasvu ja nende integreerimist üleilmsetesse väärtusahelatesse, ei tohiks komisjon algatada uurimist erikorra „Kõik peale relvade“ raames soodustatud riikide suhtes, mis on loetletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 978/2012¹⁰ IV lisas.*
- (17) *Uurimise käigus peaks komisjon kutsuma asjaomase kolmanda riigi konsultatsioonile eesmärgiga kõrvaldada või heastada kõik piiravad meetmed või tavad ning seega parandada liidu ettevõtjate, kaupade ja teenuste pakkumisvõimalusi kõnealuse kolmanda riigi riigihanke- või kontsessiooniturgudel.*
- (18) On ülimalt oluline, et uurimine toimuks läbipaistval viisil. Seepärast tuleks uurimise peamisi leide käsitlev aruanne üldsusele kättesaadavaks teha.
- (19) Kui piiravad meetmed või tavad leiavad uurimise käigus kinnitust ja asjaomase kolmanda riigiga peetavad konsultatsioonid ei vii rahuldavate parandusmeetmeteni, millega heastatakse liidu ettevõtjate, kaupade ja teenuste juurdepääsu oluline ja korduv piiramine mõistliku aja jooksul, või kui asjaomane kolmas riik keeldub konsultatsioonide alustamisest, peaks komisjon, kui ta leiab, et see on liidu huvides, võtma käesoleva määruse alusel kasutusele rahvusvaheliste hangete instrumendi meetme hinde kohandamise või pakkumuste kõrvalejätmise vormis.

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL) nr 978/2012 üldiste tariifsete soodustuste kava kohaldamise ning nõukogu määruse (EÜ) nr 732/2008 kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 303, 31.10.2012, lk 1).

- (20) *Otsus selle kohta, kas rahvusvaheliste hangete instrumendi meetme võtmine on liidu huvides, peaks põhinema kõigi erinevate huvide, sealhulgas liidu ettevõtjate huvide hindamisel tervikuna. Komisjon peaks kaaluma sellise meetme võtmise tagajärgi ja selle mõju liidu laiematele huvidele. Oluline on pöörata erilist tähelepanu üldisele eesmärgile saavutada vastastikkus, avades kolmandate riikide turud ja parandades liidu ettevõtjate turulepääsu võimalusi. Samuti tuleks võtta arvesse eesmärki piirata avaliku sektori hankijate, võrgustiku sektori hankijate ja ettevõtjate tarbetut halduskoormust.*
- (21) *Hinde kohandamist tuleks kohaldada üksnes nende pakkumuste hindamiseks, mille on esitanud asjaomasest kolmandast riigist pärit ettevõtjad. Selline meede ei tohiks mõjutada eduka pakkujaga sõlmitava lepingu alusel makstavat hinda. Kui avaliku sektori hankijad või võrgustiku sektori hankijad otsustavad, et pakkumuste hindamisel võetakse ainsa kriteeriumina aluseks hind või maksumus, tuleks hinde kohandamise tase seada oluliselt kõrgemale, et tagada rahvusvaheliste hangete instrumendi meetme võrreldav tõhusus.*

- (22) *Rahvusvaheliste hangete instrumendi meetmeid tuleks kohaldada käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate riigihankemenetluste, sealhulgas raamlepingute ja dünaamiliste hankesüsteemide suhtes. Kui erileping sõlmitakse dünaamilise hankesüsteemi alusel, mille suhtes kohaldatakse rahvusvaheliste hangete instrumendi meetmeid, tuleks rahvusvaheliste hangete instrumendi meetmeid kohaldada ka selle erilepingu suhtes. Avaliku sektori hankijate ja võrgustiku sektori hankijate üldise halduskoormuse vähendamiseks ei tuleks rahvusvaheliste hangete instrumendi meetmeid kohaldada alla teatava piirmäära jäävate lepingute suhtes. Rahvusvaheliste hangete instrumendi meetmete võimaliku topeltkohaldamise vältimiseks ei tuleks neid meetmeid kohaldada raamlepingul põhinevate lepingute suhtes, kui rahvusvaheliste hangete instrumendi meetmeid on juba raamlepingu sõlmimise etapis kohaldatud.*
- (23) *Rahvusvaheliste hangete instrumendi meetmest võimaliku kõrvalehoidmise vältimiseks tuleks edukatele pakkujatele kehtestada asjakohased kohustused. Kohustusi tuleks kohaldada ainult selliste riigihankemenetluste puhul, mille suhtes kohaldatakse rahvusvaheliste hangete instrumendi meetmeid, ja samuti raamlepingul põhinevate lepingute puhul, kui nende väärtus on võrdne teatava piirmääraga või ületab seda ning kui asjaomase raamlepingu suhtes kohaldatakse rahvusvaheliste hangete instrumendi meetmeid.*

(24) **■** Kui kolmas riik peab liiduga sisulisi ja kaugele arenenud läbirääkimisi turulepääsu üle riigihangete valdkonnas, et kõrvaldada või heastada liidu ettevõtjate, kaupade või teenuste juurdepääsu piiramine tema riigihanke- või kontsessiooniturgudele, peaks komisjonil olema võimalik läbirääkimiste ajaks asjaomase kolmanda riigiga seotud rahvusvaheliste hangete instrumendi meetmed peatada.

■

(25) On oluline, et avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad kohaldavad rahvusvaheliste hangete instrumendi meetmeid liidus ühetaoliselt. Selleks et võtta arvesse avaliku sektori hankijate ja võrgustiku sektori hankijate haldussuutlikkuse taseme erinevusi, peaks liikmesriikidel olema teatavate rangete nõuete kohaselt võimalik taotleda piiratud arvule avaliku sektori hankijatele rahvusvaheliste hangete instrumendi meetmetest vabastust. Liikmesriikide esitatud kohalike avaliku sektori hankijate nimekirjade kontrollimisel on oluline, et komisjon võtab arvesse nende avaliku sektori hankijate konkreetset olukorda, muu hulgas rahvaarvu ja geograafilist asukohta. Selline erand võiks puudutada ka riigihankemenetlusi, mida kõnealused avaliku sektori hankijad peaksid saama läbi viia raamlepingute või dünaamiliste hankesüsteemide alusel.

- (26) ■ On väga oluline, et avaliku sektori hankijatel ja võrgustiku sektori hankijatel oleks juurdepääs nende hankevajadustele vastavatele konkurentsivõimelise hinnaga kvaliteetsetele toodetele. Seepärast peaks avaliku sektori hankijatel ja võrgustiku sektori hankijatel olema võimalik mitte kohaldada hõlmamata toodete ja teenuste juurdepääsu *piiravat rahvusvaheliste hangete instrumendi meedet*, kui puuduvad liidu või hõlmatud kaubad või teenused, mis vastaksid avaliku sektori hankija või võrgustiku sektori hankija vajadustele, *või kui on tegu avaliku poliitikaga seotud oluliste vajaduste kaitsmisega, näiteks rahvatervise või keskkonnakaitse alaste ülimuslike avalike huvidega. Kui avaliku sektori hankijad või võrgustiku sektori hankijad neid erandeid kohaldavad, tuleks komisjoni sellest aegsasti ja põhjalikult teavitada, et võimaldada asjakohast järelevalvet käesoleva määruse rakendamise üle.*

- (27) Kui avaliku sektori hankijad või võrgustiku sektori hankijad kohaldavad *rahvusvaheliste hangete instrumendi meetmeid valesti ja see piirab riigihankemenetluses osalemise õigust omavate ettevõtjate võimalusi, tuleks kohaldada nõukogu direktiive 89/665/EMÜ¹¹ ja 92/13/EMÜ¹². Mõjutatud ettevõtjatel peaks olema võimalik nimetatud direktiive rakendada liikmesriigi õiguse kohaselt algatada läbivaatamismenetlus, kui näiteks nimetatud ettevõtjad leiavad, et konkureeriv ettevõtja oleks tulnud kõrvale jätta või pakkumus oleks pidanud olema rahvusvaheliste hangete instrumendi meetme kohaldamise tõttu madalamal kohal. Kooskõlas direktiivi 89/665/EMÜ artikliga 3 või direktiivi 92/13/EMÜ artikliga 8 peaks komisjonil olema võimalik võtta ka parandusmeetmeid.*

¹¹ Nõukogu 21. detsembri 1989. aasta direktiiv 89/665/EMÜ riiklike tarne- ja ehitustöölepingute sõlmimise läbivaatamise korra kohaldamisega seotud õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta (EÜT L 395, 30.12.1989, lk 33).

¹² Nõukogu 25. veebruari 1992. aasta direktiiv 92/13/EMÜ veevarustus-, energeetika-, transpordi- ja telekommunikatsioonisektoris tegutsevate üksuste hankemenetlusi käsitlevate ühenduse eeskirjade kohaldamisega seotud õigusnormide kooskõlastamise kohta (EÜT L 76, 23.3.1992, lk 14).

- (28) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011¹³.
- (29) Kontrollimenetlust tuleks kasutada rakendusaktide vastuvõtmisel *rahvusvaheliste hangete instrumendi meetme* kehtestamiseks, tühistamiseks, peatamiseks, taaskehtestamiseks või pikendamiseks *ning komisjoni peaks abistama Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2015/1843¹⁴ kohaselt loodud kaubandustöketate komitee. Arvestades, et rahvusvaheliste hangete instrumendi meetmed võivad avaldada liidu riigihanke- või kontsessiooniturgudele mitmesugust mõju, tuleks kohandada pakkumuste kõrvalejätmist käsitlevate rakendusaktide eelnõude suhtes kohaldatavat komiteemenetlust ning sellistel juhtudel tuleks kohaldada määruse (EL) nr 182/2011 artikli 5 lõike 4 kolmandat lõiku.*
- (30) *Vajaduse korral ja küsimustes, mis mõjutavad riigihankeid käsitleva liidu õigusraamistiku kohaldamist, peaks komisjon küsima nõu nõukogu otsusega 71/306/EMÜ¹⁵ loodud riigihangete nõuandekomiteelt.*

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

¹⁴ *Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. oktoobri 2015. aasta määrus (EL) 2015/1843, millega kehtestatakse liidu meetmed ühise kaubanduspoliitika vallas, et tagada rahvusvahelistest kaubandusreeglitest, eeskätt Maailma Kaubandusorganisatsiooni egiidi all kehtestatud reeglitest tulenevate liidu õiguste kasutamine (ELT L 272, 16.10.2015, lk 1).*

¹⁵ Nõukogu 26. juuli 1971. aasta otsus 71/306/EMÜ riiklike ehitustöölepingute nõuandekomitee loomise kohta (EÜT L 185, 16.8.1971, lk 15).

(31) *Käesoleva määruse alusel saadud teavet tuleks kasutada ainult selleks, milleks seda taotleti, ning järgides kõiki kohaldatavaid liidu ja liikmesriigi andmekaitse- ja konfidentsiaalsusnõudeid. Vastavalt tuleks kohaldada nii Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 1049/2001¹⁶ kui ka direktiivi 2014/23/EL artiklit 28, direktiivi 2014/24/EL artiklit 21 ja direktiivi 2014/25/EL artiklit 39.*

(32) *Kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppega¹⁷ ja pidades muu hulgas silmas halduskoormuse vähendamist, eelkõige liikmesriikides, peaks komisjon käesoleva määruse kohaldamisala, toimimise ja tõhususe korrapäraselt läbi vaatama. Läbivaatamisel tuleks muu hulgas käsitleda võimalust kasutada teabevahetuse hõlbustamiseks mis tahes kättesaadavaid vahendeid, sealhulgas elektroonilisi hankevahendeid, nagu riigihangete valdkonna teadete avaldamise standardvormid vastavalt komisjoni rakendusmäärusele (EL) 2019/1780¹⁸, ning avaliku sektori hankijate ja võrgustiku sektori hankijate halduskoormust käesoleva määruse kohaldamisel. Komisjon peaks tegema hindamise tulemused teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule ning asjakohasel juhul esitama seadusandlikud ettepanekud.*

¹⁶ *Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele (EÜT L 145, 31.5.2001, lk 43).*

¹⁷ *ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.*

¹⁸ *Komisjoni 23. septembri 2019. aasta rakendusmäärus (EL) 2019/1780, millega kehtestatakse riigihankega seotud teadete tüüpvormid ja tunnistatakse kehtetuks rakendusmäärus (EL) 2015/1986 (e-vormid) (ELT L 272, 25.10.2019, lk 7).*

- (33) *Riigihankenormid ja -põhimõtted, mida kohaldatakse liidu institutsioonide nimel sõlmitavate riigihankelepingute suhtes, on kehtestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL, Euratom) 2018/1046¹⁹ ning jäävad seega käesoleva määruse kohaldamisalast välja. Määruse (EL, Euratom) 2018/1046 kohaselt põhinevad need normid direktiivides 2014/23/EL ja 2014/24/EL sätestatud normidel. Seepärast on asjakohane hinnata, kas määruse (EL, Euratom) 2018/1046 läbivaatamise raames tuleks käesoleva määrusega kehtestatud norme ja põhimõtteid kohaldada ka liidu institutsioonide sõlmitavate riigihankelepingute suhtes.*
- (34) *Selleks et hõlbustada avaliku sektori hankijatel, võrgustiku sektori hankijatel ja ettevõtjatel käesoleva määruse kohaldamist, peaks komisjon välja andma suunised. Suunistes tuleks eelkõige anda teavet füüsiliste ja juriidiliste isikute päritolu mõiste, kaupade ja teenuste päritolu mõiste, täiendavate kohustuste ja nende sätete kohaldamise kohta käesoleva määruse raames. Arvestades, et väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEde) toetamine on liidu üldine poliitikaeesmärk, tuleks suunistes võtta arvesse ka VKEde konkreetseid teabevajadusi käesoleva määruse rakendamisel, et vältida nende ülekoormamist.*

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT L 193, 30.7.2018, lk 1).

(35) *Proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ning selleks, et saavutada põhieesmärk - parandada liidu ettevõtjate, kaupade ja teenuste juurdepääsu kolmandate riikide hanke- ja kontsessiooniturgudele, kehtestades hõlmamata hankeid puudutavad meetmed - on vajalik ja asjakohane sätestada menetlused, mille kohaselt komisjon alustab uurimist kolmanda riigi poolt liidu ettevõtjate suhtes **█** kohaldatavate väidetavate meetmete või tavade kohta ning kutsub asjaomase riigi konsultatsioonile. ELi lepingu artikli 5 lõike 4 kohaselt ei lähe käesolev määrus seatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale,*

█

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I peatükk

Üldsätted

Artikkel 1

Reguleerimisese ja kohaldamisala

1. Käesoleva määrusega kehtestatakse ***hõlmamata riigihankeid puudutavad*** meetmed, mille eesmärk on parandada liidu ettevõtjate, kaupade ja teenuste juurdepääsu kolmandate riikide riigihanke- ja kontsessiooniturgudele. Selles sätestatakse menetlused, mille kohaselt komisjon alustab uurimist kolmanda riigi poolt liidu ettevõtjate suhtes **█** kohaldatavate väidetavate ***meetmete või tavade*** kohta ning kutsub asjaomase riigi konsultatsioonile.

Käesoleva määrusega nähakse komisjonile ette võimalus kehtestada rahvusvaheliste hangete instrumendi meetmed seoses kolmandate riikide meetmete või tavadega, millega piiratakse kolmandatest riikidest pärit ettevõtjate, kaupade või teenuste juurdepääsu liidu riigihankemenetlustele.

2. Käesolevat määrust kohaldatakse järgmiste õigusaktidega hõlmatud **riigihankemenetluste** suhtes:

a) direktiiv 2014/23/EL;

b) direktiiv 2014/24/EL;

c) direktiiv 2014/25/EL.

3. ***Käesolev määrus ei piira liidu rahvusvahelisi kohustusi ega meetmeid, mida liikmesriigid või nende avaliku sektori hankijad või võrgustiku sektori hankijad võivad lõikes 2 osutatud õigusaktide kohaselt võtta.***

4. *Käesolevat määrust kohaldatakse pärast selle jõustumist algatatud riigihankemenetluste suhtes. Rahvusvaheliste hangete instrumendi meetet kohaldatakse ainult rahvusvaheliste hangete instrumendi meetme kohaldamisalasse jäävate riigihankemenetluste suhtes, mis on algatatud alates asjaomase rahvusvaheliste hangete instrumendi meetme jõustumisest kuni selle kehtivuse kaotamise, tühistamise või peatamiseni. Avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad lisavad rahvusvaheliste hangete instrumendi meetme kohaldamisalasse kuuluvate menetluste riigihankehanke alusdokumentidesse viite käesoleva määruse kohaldamise ja rahvusvaheliste hangete instrumendi meetme võimaliku kohaldamise kohta.*
5. *Keskkonna-, sotsiaal- ja töölaseid nõudeid kohaldatakse ettevõtjate suhtes kooskõlas direktiividega 2014/23/EL, 2014/24/EL ja 2014/25/EL või muu liidu õigusega.*

■


Artikkel 2

Mõisted

1. Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:
 - a) „ettevõtja“ – *ettevõtja, nagu on määratletud direktiivides 2014/23/EL, 2014/24/EL ja 2014/25/EL;*
 - b) „kaubad“ – *riigihankemenetluse esemes ja asjaomase lepingu tingimustes osutatud kaubad, välja arvatud tarnitud kaupades sisalduvad sisendid, materjalid ja koostisosad;*
 - c) „eeldatav maksumus“ – *direktiivide 2014/23/EL, 2014/24/EL ja 2014/25/EL kohaselt arvutatud lepingu eeldatav maksumus;*
 - d) „hindamistulemuse kohandamine“ – *pakkumuse hindamistulemuse, mis tuleneb pakkumuse hindamisest avaliku sektori hankija või võrgustiku sektori hankija poolt asjaomastes riigihanke alusdokumentides määratletud pakkumuste hindamise kriteeriumide alusel, suhteline vähenemine teatava protsendi võrra. Juhul kui hind või maksumus on ainus pakkumuste hindamise kriteerium, tähendab hindamistulemuse kohandamine pakkumuste hindamisel hinna suhtelist suurenemist teatava protsendi võrra pakkuja pakutavast hinnast;*

- e) *„tõendid“ – mis tahes teave, tunnistus, tõendav dokument või avaldus, mille eesmärk on tõendada artiklis 8 sätestatud kohustuste täitmist, näiteks:*
- i) *dokumendid, mis tõendavad, et kaup on pärit liidust või kolmandast riigist;*
 - ii) *tarnitavate kaupade tootmisprotsessi kirjeldus, sh näidised, kirjeldused või fotod;*
 - iii) *väljavõte asjaomastest registritest või finantsaruanded teenuste päritolu kohta, sealhulgas käibemaksukohustuslasena registreerimise number;*
- f) *„avaliku sektori hankija“ – direktiivides 2014/23/EL, 2014/24/EL ja 2014/25/EL määratletud avaliku sektori hankija;*
- g) *„võrgustiku sektori hankija“ – direktiivides 2014/23/EL ja 2014/25/EL määratletud võrgustiku sektori hankija;*
- h) *„huvitatud isik“ – isik või üksus, kelle huve kolmanda riigi meede või tava võib mõjutada, näiteks ettevõtjad, ettevõtjate ühendused või sotsiaalpartnereid liidu tasandil esindavad peamised sektoriülesed organisatsioonid;*

█

- i) *„kolmanda riigi meede või tava“* – seadusandlik, regulatiivne või haldusmeede, menetlus või tava või nende kombinatsioon, mida kolmanda riigi ametiasutused või üksikud avaliku sektori hankijad või võrgustiku sektori hankijad on *mis tahes tasemel* kohaldama hakanud või mida nad jätkuvalt kohaldavad ning mille tulemusel piiratakse oluliselt ja korduvalt liidu ettevõtjate, kaupade või teenuste juurdepääsu nimetatud kolmanda riigi riigihanke- või  kontsessiooniturgudele;
- j) *„rahvusvaheliste hangete instrumendi meede“* – komisjoni poolt käesoleva määruse kohaselt võetav meede, millega piiratakse hõlmamata riigihangete puhul kolmandatest riikidest pärit ettevõtjate, kaupade või teenuste juurdepääsu liidu riigihanke- või kontsessiooniturgudele;
- k) *„hõlmamata hange“* – riigihankemenetlused selliste kaupade, teenuste või kontsessioonide hankimiseks, mille suhtes liit ei ole võtnud endale riigihankeid või kontsessioone käsitleva rahvusvahelise kokkuleppe raames turulepääsuga seotud kohustusi;
- l) *„lepingud“* – direktiivis 2014/24/EL määratletud riigihankelepingud, direktiivis 2014/23/EL määratletud kontsessioon ning direktiivis 2014/25/EL määratletud asjade, ehitustööde ja teenuste hankelepingud;

- m) „pakkuja“ –direktiivides 2014/23/EL, 2014/24/EL ja 2014/25/EL määratletud pakkuja;
- n) „riik“ – mis tahes riik või eraldi tolliterritoorium, ilma et see *mõiste* mõjutaks suveräänsust;
- o) „alltöövõtt“ – lepingu osa täitmise korraldamine kolmanda isiku poolt, mis ei hõlma pelgalt teenuse osutamiseks vajalike kaupade või osade kohaletoimetamist.

█

2. Käesoleva määruse kohaldamisel, välja arvatud artikli 6 lõigete 3 ja 7 puhul, käsitatakse ehitustööde või ehitustöö tegemist █ direktiivide 2014/23/EL, 2014/24/EL ja █ 2014/25/EL tähenduses █ teenuse osutamisenä.

Artikkel 3

Päritolu kindlaksmääramine

1. **Ettevõtja** päritoluriigiks loetakse:

- a) füüsiliste isikute puhul riik, mille kodanik ta on või kus **sel isikul** on alaline elamisõigus;
- b) juriidiliste isikute puhul üks järgmistest:
 - i) riik, mille õigusaktide alusel on juriidiline isik loodud või muul viisil korraldatud ning mille territooriumil kõnealune juriidiline isik tegeleb olulise äritegevusega;
 - ii) **kui** juriidiline isik **ei tegele** olulise äritegevusega **selle riigi territooriumil, kus ta on loodud või muul viisil korraldatud, loetakse sellise juriidilise isiku päritoluriigiks selle isiku või nende isikute päritoluriik, kes võivad juriidilise isiku suhtes otseselt või kaudselt kasutada valitsevat mõju omandiõiguse, finantsosaluse või juriidilise isiku suhtes kehtivate õigusnormide alusel.**

Esimese lõigu punkti b alapunkti ii **█** kohaldamisel *loetakse, et asjaomasel isikul või isikutel on juriidilise isiku üle valitsev mõju järgmistel juhtudel, kui see isik või need isikud kas otseselt või kaudselt*

- a) *omab (omavad) enamust juriidilise isiku märgitud kapitalist;*
- b) *omab (omavad) kontrolli juriidilise isiku emiteeritud aktsiatega/osadega määratud häälte enamuse üle või*
- c) *võib (võivad) nimetada rohkem kui poole juriidilise isiku haldus-, juht- või järelevalveorgani liikmetest.*

█

2. *Kui ettevõtja on füüsiliste või juriidiliste isikute rühm, avalik-õiguslike üksuste rühm või nende kombinatsioonist koosnev rühm ning vähemalt üks nimetatud isikutest või üksustest on pärit kolmandast riigist, mille ettevõtjatele, kaupadele või teenustele kohaldatakse rahvusvaheliste hangete instrumendi meedet, kohaldatakse rahvusvaheliste hangete instrumendi meedet ka selle rühma esitatud pakkumustele.*

Kui aga nende isikute või üksuste osalus rühmas moodustab vähem kui 15 % selle rühma esitatud pakkumuse väärtusest, siis seda rahvusvahelise hangete instrumendi meedet selle pakkumuse suhtes ei kohaldata, välja arvatud juhul, kui need isikud või üksused on vajalikud selleks, et täita hankemenetluse vähemalt ühe valikukriteeriumi enamuse.

3. *Avaliku sektori hankijad või võrgustiku sektori hankijad võivad hankemenetluse käigus igal ajal nõuda, et ettevõtja esitaks, täiendaks, selgitaks või viimistleks sobiva aja jooksul ettevõtja päritolu kontrollimisega seotud teavet või dokumentatsiooni, tingimusel et sellised nõuded esitatakse kooskõlas võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtetega. Kui ettevõtja ei esita seda teavet või dokumentatsiooni ilma mõistlikku selgitust andmata ja takistab sellega avaliku sektori hankijatel või võrgustiku sektori hankijatel ettevõtja päritolu kontrollimist või muudab selle praktiliselt võimatuks või väga keeruliseks, jäetakse nimetatud ettevõtja asjaomases riigihankemenetluses kõrvale.*
4. *Kauba päritolu määratakse kindlaks määruse (EL) nr 952/2013 artikli 60 kohaselt ja teenuse päritolu määratakse kindlaks teenust osutava ettevõtja päritolu alusel.*



Artikkel 4

■ Vähiim arenenuu riikidest ■ pärit kaupade ja teenuste vabastus

Komisjon ei algata uurimist määruse (EL) nr 978/2012 IV lisas loetletud vähiim arenenuu riikide suhtes, välja arvatud juhul, kui on tõendeid loetletud kolmanda riigi või selle ettevõtjatega seostatava rahvusvaheliste hangete instrumendi meetmest kõrvalehoidmise kohta.



II peatükk

Uurimine, konsultatsioonid, **meetmed ja kohustused**

Artikkel 5

Uurimine ja konsultatsioonid

1. **Komisjon võib omal algatusel või liidu huvitatud isiku või liikmesriigi põhjendatud kaebuse alusel algatada kolmanda riigi väidetava meetme või tava uurimise, avaldades sellekohase teate Euroopa Liidu Teatajas. Selline teade sisaldab komisjoni esialgset hinnangut kolmanda riigi meetmele või tavale ja selles kutsutakse huvitatud isikuid ja liikmesriike üles esitama komisjonile kindlaksmääratud aja jooksul kogu asjakohane teave.**

Komisjon teeb oma veebisaidil kättesaadavaks veebivahendi. Liikmesriigid ja liidu huvitatud isikud kasutavad seda vahendit põhjendatud kaebuse esitamiseks.

- 2. Pärast lõikes 1 osutatud teate avaldamist kutsub komisjon asjaomast kolmandat riiki üles esitama oma seisukohad, andma asjakohast teavet ja pidama komisjoniga konsultatsioone, et väidetav kolmanda riigi meede või tava kõrvaldada või heastada. Komisjon teavitab liikmesriike regulaarselt uurimise ja konsultatsioonide edenemisest määruse (EL) 2015/1843 artikli 7 alusel loodud kaubandustöketekomitees.**
- 3. Uurimine ja konsultatsioonid viiakse lõpule üheksa kuu jooksul alates nende algatamise kuupäevast. Põhjendatud juhtudel võib komisjon seda ajavahemikku pikendada viie kuu võrra, avaldades Euroopa Liidu Teatajas sellekohase teate ja teavitades pikendamisest kolmandat riiki, huvitatud isikuid ja liikmesriike.**
- 4. Komisjon teeb pärast uurimise ja konsultatsioonide lõpetamist üldsusele kättesaadavaks aruande uurimise peamiste leidude ja kavandatava tegevuskava kohta. Komisjon esitab selle aruande Euroopa Parlamendile ja nõukogule.**

5. Kui komisjon *leiab* oma uurimise tulemusel, et *väidetavat kolmanda riigi meedet või tava ei kohaldata* või et *selle* tulemusel ei piirata *oluliselt ja korduvalt* liidu *ettevõtjate*, kaupade *või* teenuste juurdepääsu kolmanda riigi *riigihanke- või kontsessiooniturgudele*, *lõpetab komisjon uurimise ja avaldab Euroopa Liidu Teatajas sellekohase teate*.

6. *Komisjon võib uurimise ja konsultatsioonid igal ajal peatada, kui asjaomane kolmas riik*

- a) *võtab rahuldavad parandusmeetmed, millega kõrvaldatakse või heastatakse liidu ettevõtjate, kaupade või teenuste kolmanda riigi riigihanke- või kontsessiooniturgudele juurdepääsu oluline ja korduv piiramine ning seeläbi parandatakse seda juurdepääsu või*
- b) *võtab liidu ees kohustused lõpetada või järk-järgult lõpetada kolmanda riigi meede või tava, sealhulgas olemasoleva riigihangete lepingu kohaldamisala laiendamise kaudu, mõistliku aja jooksul ja mitte hiljem kui kuus kuud pärast selliste kohustuste võtmist,.*

7. *Komisjon jätkab uurimist ja konsultatsioone mis tahes ajal, kui ta jõuab järeldusele, et peatamise põhjuseid enam ei ole.*
8. *Kui uurimised ja konsultatsioonid peatatakse või neid jätkatakse, avaldab komisjon Euroopa Liidu Teatajas sellekohase teate.*



Artikkel 6

Rahvusvaheliste hangete instrumendi meetmed

1. *Kui komisjon leiab pärast artikli 5 kohast uurimist ja konsultatsioone, et kolmanda riigi meede või tava on olemas, võtab komisjon rakendusaktiga vastu rahvusvaheliste hangete instrumendi meetme, kui ta leiab, et see on liidu huvides. See rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 11 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.*
2. *Otsus selle kohta, kas rahvusvaheliste hangete instrumendi meetme vastuvõtmine on liidu huvides, peab põhinema kõikide eri huvide, sealhulgas liidu ettevõtjate huvide hindamisel tervikuna. Rahvusvaheliste hangete instrumendi meetmeid ei võeta vastu, kui komisjon järeldab kogu olemasoleva teabe põhjal, et niisuguste meetmete vastuvõtmine ei ole liidu huvides.*

3. *Rahvusvaheliste hangete instrumendi meede määratakse kindlaks, võttes arvesse olemasolevat teavet, ning järgmiste kriteeriumite põhjal:*

- a) *rahvusvaheliste hangete instrumendi meetme proportsionaalsus kolmanda riigi meetme või tava suhtes;*
- b) *alternatiivsete allikate olemasolu asjaomaste kaupade ja teenuste tarnimiseks, et vältida või minimeerida märkimisväärset negatiivset mõju avaliku sektori hankijatele või võrgustiku sektori hankijatele.*

4. *Rahvusvaheliste hangete instrumendi meedet kohaldatakse ainult nende riigihankemenetluste suhtes, mille eeldatav maksumus ületab piirmäära, mille komisjon määrab kindlaks uurimise ja konsultatsioonide tulemuste põhjal ning võttes arvesse lõikes 3 sätestatud kriteeriume. See eeldatav maksumus peaks ehitustööde ja kontsessioonide puhul olema vähemalt 15 000 000 eurot (ilma käibemaksuta) ning kaupade ja teenuste puhul vähemalt 5 000 000 eurot (ilma käibemaksuta).*

5. *Rahvusvaheliste hangete instrumendi meetet kohaldatakse dünaamilise hankesüsteemi alusel sõlmitud hankelepingute puhul, kui rahvusvaheliste hangete instrumendi meetet kohaldatakse nende aluseks olevale dünaamilisele hankesüsteemile, välja arvatud hankelepingute puhul, mille eeldatav maksumus jääb alla direktiivi 2014/23/EL artiklis 8, direktiivi 2014/24/EL artiklis 4 või direktiivi 2014/25/EL artiklis 15 sätestatud maksumuse. Rahvusvaheliste hangete instrumendi meetet ei kohaldata riigihanke menetluste suhtes, mille eesmärk on sõlmida raamlepingul põhinevaid hankelepinguid ega hankelepingute sõlmimisele üksikute osade suhtes vastavalt direktiivi 2014/24/EL artikli 5 lõikele 10 või direktiivi 2014/25/EL artikli 16 lõikele 10.*
6. *Lõikes 1 osutatud rahvusvaheliste hangete instrumendi meetme puhul võib komisjon lõikes 8 sätestatud ulatuses piirata kolmandast riigist pärit ettevõtjate, kaupade või teenuste juurdepääsu riigihankemenetlustele, nõudes avaliku sektori hankijatelt või võrgustiku sektori hankijatelt, et nad*
- a) *kohaldaksid sellest kolmandast riigist pärit ettevõtjate esitatud pakkumuste suhtes hindamistulemuse kohandamist või*
 - b) *jätaksid sellest kolmandast riigist pärit ettevõtjate esitatud pakkumused riigihankelt kõrvale.*

■

7. *Lõike 6 punktis a osutatud hindamistulemuse kohandamist kohaldatakse üksnes pakkumuste hindamisel ja nende paremusjärjestuse koostamisel. See ei mõjuta eduka pakkujaga sõlmitava lepingu alusel makstavat hinda.*
8. *Lõikes 1 osutatud rahvusvaheliste hangete instrumendi meetme puhul täpsustab komisjon rahvusvaheliste hangete instrumendi meetme kohaldamisala, sealhulgas järgmist:*
- a) *kaupade, teenuste ja kontsessioonide sektorid või kategooriad vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 2195/2002²⁰ kehtestatud ühtsele riigihangete klassifikaatorile ja kõikidele kohaldatavatele eranditele;*
 - b) *avaliku sektori hankijate või võrgustiku sektori hankijate teatavad kindlaksmääratud kategooriad;*
 - c) *ettevõtjate teatavad kindlaksmääratud kategooriad;*
 - d) *teatavad kindlaksmääratud piirmäärad mis on võrdsed lõikes 4 sätestatud piirmääradega või ületavad neid;*
 - e) *asjakohasel juhul lõike 6 punktis a osutatud hindamistulemuste kohandamise protsentuaalsed väärtused.*

Esimese lõigu punktis e osutatud hindamistulemuse kohandamise protsentuaalseks väärtuseks määratakse kuni 50 % pakkumuse hindamistulemusest, sõltuvalt konkreetsest kolmandast riigist ja kavandatavate kaupade, teenuste, ehitustööde või kontsessioonide sektorist. Riigihankemenetluste puhul, kus hind või maksumus on ainus lepingu sõlmimise kriteerium, on hinde kohandamine kaks korda suurem käesoleva lõigu esimeses lauses sätestatud protsendimäärast. Vastavad protsendimäärad esitatakse rahvusvaheliste hangete instrumendi meetmes eraldi.

²⁰ *Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. novembri 2002. aasta määrus (EÜ) nr 2195/2002 ühtse riigihangete klassifikaatori (CPV) kohta (EÜT L 340, 16.12.2002, lk 1).*

9. *Rahvusvaheliste hangete instrumendi meetme kindlaksmääramisel lõike 6 punktis a või b osutatud võimalustest lähtuvalt valib komisjon sellise meetme liigi, mis oleks proportsionaalne ja heastaks kõige mõjusamalt liidu ettevõtjatele, kaupadele või teenustele kolmanda riigi riigihanke- või kontsessiooniturgudele pääsu piiramisest tekkiva kahju määra.*

10. *Komisjon võib rahvusvaheliste hangete instrumendi meetme kas tühistada või selle kohaldamise peatada, kui ta leiab, et kolmas riik võtab rahuldavaid parandusmeetmeid liidu ettevõtjate, kaupade või teenuste juurdepääsu selle kolmanda riigi riigihanke- või kontsessiooniturgudele piiramise kõrvaldamiseks või heastamiseks, parandades seeläbi juurdepääsu, või kui see kolmas riik võtab endale kohustused asjaomane meede või tava lõpetada.*

Kui komisjon leiab, et parandusmeetmed või võetud kohustused on tühistatud, peatatud või neid on valesti rakendatud, teeb ta oma järeldused üldsusele kättesaadavaks ning võib rahvusvaheliste hangete instrumendi meetme igal ajal ennistada.

Komisjon võib rahvusvaheliste hangete instrumendi meetme rakendusaktiga tühistada, peatada või ennistada ning avaldada sellisel juhul teate Euroopa Liidu Teatajas. See rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 11 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

11. *Rahvusvaheliste hangete instrumendi meede kaotab kehtivuse viis aastat pärast selle jõustumist. Rahvusvaheliste hangete instrumendi meetme kehtivust võib pikendada viie aasta võrra. Komisjon algatab asjaomase rahvusvaheliste hangete instrumendi meetme läbivaatamise hiljemalt üheksa kuud enne selle rahvusvaheliste hangete instrumendi meetme kehtivuse kaotamist, avaldades sellekohase teate Euroopa Liidu Teatajas. Läbivaatamine viiakse lõpule kuue kuu jooksul alates sellekohase teate avaldamisest. Läbivaatamise järel võib komisjon rakendusaktiga rahvusvaheliste hangete instrumendi meetme kehtivust pikendada, meedet asjakohaselt kohandada või asendada selle muu rahvusvaheliste hangete instrumendi meetmega. Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 11 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.*

Artikkel 7

Käesoleva määruse kohaldamisest vabastatud avaliku sektori hankijate nimekiri

1. *Liikmesriigi põhjendatud taotluse korral võib komisjon võtta vastu nimekirja selle liikmesriigi kohaliku tasandi avaliku sektori hankijatest alla 50 000 elanikuga haldusüksustes, kes on käesoleva määruse kohaldamisest vabastatud, pidades silmas rahvusvaheliste hangete instrumendi meetme kohaldamisalasse kuuluvate lepingute sõlmimise menetluste õiglast jaotamist liikmesriikide vahel.*

2. *Liikmesriik esitab oma taotluses üksikasjaliku teabe eranditaotluse põhjendamiseks ja hankelepingute maksumuse kohta, mille maksumus ületab käesoleva määruse artikli 6 lõikes 4 sätestatud hankelepingute maksumuse ning mille on sõlminud kõik loetletud avaliku sektori hankijad või võrgustiku sektori hankijad viimase kolme aasta jooksul alates eranditaotlusele eelneva aasta 31. detsembrist. Erandi võib teha üksnes juhul, kui käesoleva määruse artikli 6 lõikes 4 sätestatud piirmäärasid ületavate lepingute maksumus, mille on sõlminud avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijad, kelle suhtes ei kohaldata erandit, ületab 80 % piirmäära ületavate lepingute kogumaksumusest, mis kuuluvad direktiivide 2014/23/EL, 2014/24/EL ja 2014/25/EL kohaldamisalasse ja mis on sõlmitud taotlevas liikmesriigis sama kolmeaastase ajavahemiku jooksul.*
3. *Erand piirdub vaid sellega, mis on rangelt vajalik ja proportsionaalne, võttes arvesse määruse kohaldamisest vabastatud avaliku sektori hankijate haldussuutlikkust.*
4. *Enne lõikes 1 osutatud nimekirja vastuvõtmist teavitab komisjon sellest liikmesriike. Nimetatud nimekiri, mis avaldatakse Euroopa Liidu Teatajas, kehtib kolm aastat ning seda võib asjaomase liikmesriigi põhjendatud taotluse korral iga kolme aasta järel läbi vaadata või uuendada.*

Artikkel 8

Edukale pakkujale kohaldatavad kohustused

- 1. Kui riigihankemenetlusele kohaldatakse rahvusvaheliste hangete instrumendi meedet või kui raamlepingu alusel sõlmitud lepingute eeldatav maksumus on vähemalt sama suur kui direktiivi 2014/23/EL artiklis 8, direktiivi 2014/24/EL artiklis 4 ja direktiivi 2014/25/EL artiklis 15 sätestatud piirmäär ning kui nimetatud raamlepingule kohaldatakse rahvusvaheliste hangete instrumendi meedet, kehtestavad avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad edukale pakkujale riigihanke alusdokumentides ka järgmised kohustused:**
- a) mitte anda kolmandast riigist pärit ettevõtjatele alltöövõtuna enam kui 50 % hankelepingu kogumaksumusest, kui sellele kolmandale riigile kohaldatakse rahvusvaheliste hangete instrumendi meedet;**
 - b) kui hankelepingu ese hõlmab kauba tarnimist, siis tagada, et hankelepingu kestel kolmandast riigist pärit tarnitud kaubad või osutatud teenused ei moodustaks hankelepingu kogumaksumusest enam kui 50 %, kui asjaomasele kolmandale riigile kohaldatakse rahvusvaheliste hangete instrumendi meedet, olenemata sellest, kas selliseid kaupu tarnib või teenuseid osutab edukas pakkuja või alltöövõtja;**

- c) esitada avaliku sektori hankijale või võrgustiku sektori hankijale nende taotluse korral hiljemalt hankelepingu täitmise lõpetamisel punktile a või b vastavad piisavad tõendid;*
- d) maksta proportsionaalset leppetrahvi, kui punktis a või b osutatud kohustused jäetakse täitmata vahemikus 10–30 % hankelepingu kogumaksumusest.*

2. Lõike 1 punkti c kohaldamisel piisab, kui esitatakse tõendid selle kohta, et enam kui 50 % hankelepingu kogumaksumusest on pärit muudest riikidest kui sellest kolmandast riigist, millele kohaldatakse rahvusvaheliste hangete instrumendi meedet. Avaliku sektori hankija või võrgustiku sektori hankija nõuab asjakohaseid tõendeid, kui esineb põhjendatud viiteid lõike 1 punkti a või b rikkumise kohta või kui hankeleping sõlmitakse ettevõtjate rühmaga, millesse kuulub mõni juriidiline isik, kes on pärit sellest kolmandast riigist, millele kohaldatakse rahvusvaheliste hangete instrumendi meedet.

3. Avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad lisavad riigihankemenetluste dokumentidesse viite käesolevas artiklis sätestatud kohustustele, kui riigihankemenetlusele kohaldatakse rahvusvaheliste hangete instrumendi meedet.

Artikkel 9

Erandid

1. Avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijad võivad **erandkorras** otsustada jätta **riigihankemenetluse** suhtes **rahvusvaheliste hangete instrumendi meetme** kohaldamata, kui



- a) **pakkumusnõuetele vastavad üksnes pakkumused ettevõtjatelt kolmandast riigist, mille suhtes kohaldatakse rahvusvaheliste hangete instrumendi meetet või**
- b) **otsus mitte kohaldada rahvusvaheliste hangete instrumendi meetet on põhjendatud sellistel ülekaalukatel avaliku huviga seotud kaalutlustel nagu rahvatervis või keskkonnakaitse.**



2. Kui avaliku sektori hankija või võrgustiku sektori hankija **otsustab rahvusvaheliste hangete instrumendi meetet mitte kohaldada, esitab ta hiljemalt kolmkümmend päeva pärast hankelepingu sõlmimist komisjonile viisi, mille otsustab asjaomane liikmesriik, järgmise teabe:**

- a) avaliku sektori hankija või võrgustiku sektori hankija nimi ja kontaktandmed;
- b) hankelepingu eseme kirjeldus;

- c) teave ettevõtjate **■** päritolu kohta;
- d) põhjused, miks ei kohaldata *rahvusvaheliste hangete instrumendi meedet*, ning erandi kohaldamise üksikasjalik põhjendus;
- e) asjakohasel juhul muu teave, mida avaliku sektori hankija või võrgustiku sektori hankija vajalikuks peab.

Komisjon võib paluda *asjaomastel liikmesriikidel* esitada lisateavet.

■

Artikkel 10

Õiguskaitsevahendid

Tagamaks nende ettevõtjate õiguskaitset, kellel on või on olnud huvi saada mõni konkreetne käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluv hankeleping, kohaldatakse vastavalt direktiive 89/665/EMÜ ja 92/13/EMÜ.

III peatükk

■ Rakendamisolulitused, aruandlus ja lõppsätted

Artikkel 11

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab ■ määruse (EL) 2015/1843 artikli 7 kohaselt loodud komitee. ***Nimetatud komitee on komitee*** määruse (EL) nr 182/2011 artikli 3 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamise korral kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5 ■ .
3. ***Kui komitee käesoleva määruse artikli 6 lõike 6 punkti b kohaselt arvamust rahvusvaheliste hangete instrumendi meetme eelnõu vastuvõtmise kohta pakkumuste kõrvalejätmise vormis ei esita, ei võta komisjon rakendusakti eelnõu vastu ja kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artikli 5 lõike 4 kolmandat lõiku.***

■

Artikkel 12

Suunised

Selleks et hõlbustada käesoleva määruse kohaldamist avaliku sektori hankijate ja võrgustiku sektori hankijate ning ettevõtjate jaoks, avaldab komisjon kuue kuu jooksul alates ... [käesoleva määruse jõustumise kuupäev] suunised.



Artikkel 13

Aruandlus

- ... [kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva, saavas käändes] ja vähemalt iga kahe aasta järel pärast seda esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva määruse rakendamise kohta ning selle kohta, millist edu on käesoleva määruse raames saavutatud rahvusvahelistel läbirääkimistel seoses liidu ettevõtjate juurdepääsuga riigihanke- või kontsessiooniturgudele kolmandates riikides. Nimetatud aruanne tehakse üldsusele kättesaadavaks. Liikmesriigid esitavad taotluse korral komisjonile teavet käesoleva määruse kohaste meetmete kohaldamise kohta, sealhulgas nende keskvalitsuse tasandi ja keskvalitsusest madalama tasandi hankemenetluste arvu kohta, millele kohaldati asjaomast rahvusvaheliste hangete instrumendi meetet, nende kolmandatest riikidest saadud pakkumuste arvu kohta, millele seda rahvusvaheliste hangete instrumendi meetet kohaldati, ning nende juhtumite kohta, millele tehti rahvusvaheliste hangete instrumendi meetme kohaldamisest konkreetne erand.*

2. *Avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad annavad väljaande Tender Electronic Daily kaudu komisjonile hankelepingute sõlmimist käsitleva teabe raames aru rahvusvaheliste hangete instrumendi meetmete kohaldamisest. Selline aruanne sisaldab iga asjaomase menetluse puhul teavet rahvusvaheliste hangete instrumendi meetmete kohaldamise kohta, nende kolmandatest riikidest saadud pakkumuste arvu kohta, millele asjaomast rahvusvaheliste hangete instrumendi meedet kohaldatai, nende pakkumuste arvu kohta, millele kohaldatai pakkumuse kõrvalejätmist või hindamistulemuse kohandamist, ning rahvusvaheliste hangete instrumendi meetmest konkreetsete erandite kohaldamise kohta. Komisjon kasutab neid andmeid käesoleva artikli kohaselt nõutavas regulaarses aruandluses. Liikmesriigid esitavad komisjoni taotluse korral komisjonile lisateavet käesoleva määruse kohaste meetmete kohaldamise kohta.*



Artikkel 14

Läbivaatamine

Hiljemalt neli aastat pärast rakendusakti vastuvõtmist või hiljemalt ... [viis aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva], vastavalt sellele, kumb tähtpäev saabub varem, ja seejärel iga viie aasta järel vaatab komisjon läbi käesoleva määruse kohaldamisala, toimimise ja tõhususe ning esitab oma järeldused Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

Artikkel 15

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kuuekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

■

...

Euroopa Parlamendi nimel

Nõukogu nimel

president

eesistuja

Euroopa Parlamendi ja nõukogu ühisavaldus määruse (EL) 2022/xxx* kohta

Euroopa Parlament ja nõukogu tunnistavad, et käesolevas õigusaktis kokku lepitud komiteemenetluse reeglid ei mõjuta muude käimasolevate või tulevaste seadusandlike läbirääkimiste tulemusi ning neid ei saa käsitada pretsedendina teiste seadusandlike ettepanekute puhul.

Komisjoni avaldus rahvusvaheliste hangete instrumenti käsitleva määruse (määrus (EL) 2022/xxx)* läbivaatamise kohta

Määruse (EL) 2022/xxx kohaldamisala, toimimise ja tõhususe läbivaatamisel kooskõlas selle artikliga 14 hindab komisjon ka vajadust jätta määruse kohaldamisalast välja kõik arengumaad, kelle suhtes kohaldatakse määruse (EL) nr 978/2012 artikli 1 lõike 2 punktis a osutatud üldist korda, ning eelkõige need soodustatud riigid, kelle suhtes kohaldatakse määruse (EL) nr 978/2012 artiklis 9 määratletud kestlikku arengut ja head valitsemistava stimuleerivat erikorda. Läbivaatamise käigus pöörab komisjon erilist tähelepanu ELi riigihangete seisukohast strateegilistele sektoritele.

Komisjoni avaldus ainupädevuse kohta määruse (EL) 2022/xxx osas**

Nagu on kinnitatud Euroopa Kohtu arvamuses 2/15, kuulub kolmandate riikide ettevõtjate, kaupade ja teenuste osalemine liidu hankemenetlustes ühise kaubanduspoliitika kohaldamisalasse, mille puhul on liidul ainupädevus, nagu on sõnaselgelt sätestatud ELi toimimise lepingu artikli 3 lõike 1 punktis e. Seetõttu ei võta liikmesriigid ning nende avaliku sektori hankijad ja hankeüksused vastu ega säilita kolmanda riigi ettevõtjate, kaupade ja teenuste juurdepääsu reguleerivaid seadusandlikke või muid üldkohaldatavaid meetmeid, mis lähevad kaugemale neist, mida kohaldatakse käesoleva määruse ja muude liidu õigusaktide kohaselt.

* ELT: palun sisestada uue määruse number.

** ELT: palun sisestada teksti dokumendis 2012/0060(COD) sisalduva määruse number ning esitada joonealuses märkuses kõnealuse määruse kuupäev, number, pealkiri ja ELT avaldamisviide.